

NINA BIBERČIĆ

**PREDIZBORNI TV DUEL PREDSEDNIČKIH
KANDIDATA BORISA TADIĆA I TOMISLAVA
NIKOLIĆA U SVETLU ŠOPENHAUEROVE
„ERISTIČKE DIJALEKTIKE“**

SADRŽAJ:

1. UVOD U ERISTIČKU DIJALEKTIKU.....	2
2. PRAVILA PREDIZBORNOG TV DUELA.....	7
3. TOK TV DEBATE PREDSEDNIČKIH KANDIDATA.....	9
4. MEDIJSKI NASTUP PREDSEDNIČKIH KANDIDATA.....	34
5. BIOGRAFIJE PREDSEDNIČKIH KANDIDATA.....	36
5.1 Biografija predsedničkog kandidata Borisa Tadića.....	37
5.2 Biografija predsedničkog kandidata Tomislava Nikolića.....	38
6. POLITIČKI ODNOSI PREDSEDNIČKIH KANDIDATA BORISA TADIĆA I TOMISLAVA NIKOLIĆA U PERIODU OD 2004. DO 2012. GODINE.....	40
7. ZAKLJUČAK.....	43
8. DODATAK (REZULTATI PARLAMENTARNIH IZBORA 2012. GODINE).....	45
9. LITERATURA.....	47

1. Uvod u erističku dijalektiku

Kada govorimo o dijalogu, pre svega mislimo o predstavljanju istine na takav način, da onaj drugi subjekt percipira naš iskaz jednako kao i mi. To vrlo često nije istina, zato što se ili ne poštuje sagovornik ili ne poštuje istina. Ono što mi u dijalogu u suštini pokušavamo jeste da uverimo druge da smo mi u pravu. *„Dijalektika je veština razgovaranja bilo sa drugima ili sa samim sobom, veština naučnog raspravljanja, diskutovanja, dosetljivosti i doskočivosti u govoru. To je veština o kretanju mišljenja kroz protivrečnosti koje se, u toku mišljenja, ponovo ukidaju. To je okretnost i veština u govoru koja logički pogrešne zaključke ume da naoko prikaže kao tačne. Prema tome dijalektičar je veštak u govoru i raspravljanju, veštak u mišljenju, učeni kavgadžija.“*¹

Prema ovoj definiciji veština, umeće vođenja rasprave je nešto što ima svoje zakonitosti i principe, nezavisno od teme o kojoj se raspravlja. Kao i svaka veština i veština raspravljanja se može naučiti i uvežbati. Prolazeći kroz faze obuke u raspravljanju, svaki pojedinac, sa više ili manje talenta, može vremenom da nauči te principe i da ih u samoj raspravi, sa više ili manje uspešnosti sprovede. Cilj svake rasprave u duhu erističke dijalektike jeste da se bude u pravu, a ne da se dođe do istine. Uostalom, kako kaže i sam Šopenhauer: *„Eristička dijalektika je umeće vođenja prepirke, i to prepirke da se uvek bude u pravu, dakle per fas et nefas (dopuštenim i nedopuštenim sredstvima). U samoj stvari se objective može biti u pravu, a da se pri tome u očima prisutnih, i šta više u sopstvenim, ne bude bude u pravu.“*²

¹ Vujaklija, Milan: „Leksikon stranih reči i izraza“, „Prosveta“, Beograd; 1975. str. 226.

² Šopenhauer, Artur: „Eristička dijalektika ili umeće kako da se uvek bude u pravu objašnjeno u 38 trikova“, „Bratstvo-jedinstvo“, Novi Sad; 1985. str. 33.

Za predmet rasprave može se uzeti bilo šta, nevažno da li je u pitanju činjenica ili sopstveno viđenje iste. Čak i da je predmet rasprave činjenica, eristička dijalektika bavi se načinom kako da se onaj drugi, s kojim se raspravljamo, a i slušaoci koji prate tok i rezultat rasprave, ubede da je naše viđenje teme o kojoj se raspravlja ispravno, odnosno da smo mi u pravu, a onaj drugi nije. To potiče od ljudske osobine koja se zove sujeta ili taština, a koja se posebno odnosi na pitanje našeg intelekta, za koji smo skloni tvrditi da je vrhovni sudija i samim tim uvek u pravu, stavljajući ga pritom na pijedestal nedodirljivosti. Ako iznesemo nešto što je pogrešno ili se snagom argumenata protivnika pokaže kao pogrešno, svim sredstvima pribegavamo, da nađemo prostor u izjavama protivnika, koji ćemo moći iskoristiti za afirmaciju sopstvenih stavova i ubeđenja. Da bi se sujeta i taština mogle ispoljiti, pomaže im lakomislenost, kao i svaka vrsta brzopletosti u verbalnoj komunikaciji. Iznose se stavovi bez promišljanja, pa kada ih protivnik čuje, u prilici je da ih pobije, jer su obično takve brzoplete tvrdnje, nedovoljno argumentovane ili sasvim pogrešne.

U početku verujemo da smo u pravu, ali se može desiti da, snagom argumenata onog drugog, uvidimo da je naša konstrukcija „klimava“ i da se nismo odmah dosetili načina na koji bismo mogli da se odbranimo. Mi se nadamo da je isto tako i protivnikova argumentacija „labava“, pa pokušavamo da razvijemo diskusiju u pravcu koji nama odgovara. Sujeta traži pomoć intelekta, a intelekt se hrani samovoljom i uobraženošću iz koje crpi materijal za dalje raspravljanje. „*Na taj način se uzajamno potpomažu slabost našeg intelekta i izvitoperenost naše volje.*“³

³ Ibid, str. 35.

Još je Makijaveli savetovao, da se iskoristi svaki trenutak slabosti onog drugog, računajući na to da će on pratiti svaki trenutak naše slabosti i iskoristiti je.⁴ Pošto u svetu ne vlada istinoljubivost i pravdoljubivost, a pogotovo ne vernost i čestitost, onda su sva sredstva „dozvoljena ili nedozvoljena“, kako bi rekao Šopenhauer *per fas et nefas*. „Dozvolite da budete pobijeni, da vas zbune nečim što je naizgled argument, gde ste zapravo u pravu ili obratno, često se događa. Onaj koji izađe kao pobednik iz prepirke često ima da zahvali ne samo tačnosti svoje moći suđenja pri zlaganju tvrđenja, nego u većoj meri lukavosti i sposobnostima kojima se branio“⁵

Sušтина erističke dijalektike je da se veština raspravljanja bavi, ne iznalaženjem načina da se dođe do istine kroz dijalog, već traga za sredstvima koja koristimo kako bi se naša lična tvrđenja, nezavisno od toga da li mi u njih verujemo ili ne, predstavila na najbolji mogući način, tako da izgledaju kao da su istinita. Rasprava, bar u početku, počinje tako da i jedna i druga strana misle ili veruju da su u pravu ili bar pokušavaju da ostave takav utisak. Kako se prepirka razvija i kako se iznalaze sve novi i novi argumenti i kontraargumenti, tako svaki od učesnika, makar u jednom trenutku, posumnja u to da li je u pravu. Tada na scenu stupaju i prirodno urođene veštine, ali i određeni sistem pravila i zakonitosti, koji se mogu primeniti da se pokaže ili potvrdi istina, ili pak ono što mi želimo da predstavimo kao istinu.

Po Šopenhauerovoj „Erističkoj dijalektici“ prvo moramo da uvidimo suštinu teze u prepirci. Ako želimo da je pobijemo, postoje dva modusa i dva metoda. Kod modusa razlikujemo pobijanje tvrđenja, kada ono nije u saglasnosti sa objektivnom istinom (*ad rem*) ili kad nije u saglasnosti sa subjektivnom istinom (*ad hominem*).

⁴ Videti: *Makijaveli, Nikolo: „Vladar“*; u poglavljima: „O novim vladarima koji se zadobijaju sopstvenim oružjem i hrabrošću“ (str. 33-38) i „O građanskoj vladavini“ (str. 54-58); Grafički atelje „Dereta“ - štampano prema izdanju iz 1964. godine IP „Rad“, Beograd; 2002.

⁵ Ibid, str. 36.

Kod metoda razlikujemo direktno pobijanje i indirektno. Direktno pobijanje napada izloženu tezu u njenim osnovama, te na taj način pokazujemo da su protivnikovi razlozi pogrešni ili da priznajemo njegove razloge, ali dokazujemo da razlozi ne potiču od pravog uzroka njegovog tvrđenja. Ovde se, u stvari, suprotstavljamo načinu ili formi koju je protivnik izabrao za zaključak. U indirektnom pobijanju upotrebljavamo *apagogu*, odnosno onaj oblik pobijanja koji dokazuje tačnost jednog tvrđenja, prikazivanjem nemogućnosti, netačnosti ili pogrešnosti tvrđenja koje ga negira. Kod *instance*, kao još jednog oblika indirektnog pobijanja, pobija se protivnikova teza na osnovu pojedinačnih slučajeva koji su povezani sa tvrđenjem protivnika i na taj način se dokazuje da tvrđenje nema važnosti.

Koliko god da protivnici traže kod onog drugog grešku, nelogičnost ili nedoslednost u sistemu, moramo se složiti da rasprave ne bi ni bilo, kada se dve suprotstavljene strane, bar u početku, ne bi oko nečega složile. „*Inače, čovek mora pri svakom dijalogu ili tvrđenju uopšte da bude saglasan sa nečim, iz čega se kao princip može prosuđivati o sledećem pitanju: contra negantem principia non est disputandum (s nekim ko negira početna tvrđenja ne može se raspravljati).*“⁶

⁶ Ibid, str. 43.

2. Pravila predizbornog TV duela

Dana 16. 05. 2012. godine na RTS-u održan je u emisiji „Reč na reč“, TV duel između Tomislava Nikolića i Borisa Tadića, pred drugi krug predsedničkih izbora.

U uvodnom delu, voditelj Zoran Stanojević, pozdravio je oba kandidata i upoznao auditorijum sa pravilima po kojima će biti vođena debata, a u skladu sa protokolom koji su potpisala oba predsednička kandidata. Redosled izlaganja je određen žrebom. Predviđeno je da se debata odvija kroz osam tema-pitanja, gde svaki od kandidata ima po tri minuta za odgovor na pitanje, odnosno po jedan minut za repliku. Na samom kraju debate svaki od kandidata ima po devedeset sekundi za završno izlaganje. Pitanja su postavljena po sledećem redu:

1. Obojica vidite Srbiju u budućnosti bolju nego danas, na koji način mislite da je promenite?
2. Spoljna politika – Koja su partnerstva u svetu, pogotovo u regionu, ključna za Srbiju i šta ćete lično učiniti da ih dalje razvijete?
3. Kakve izazove očekujete po pitanju Kosova i Metohije i kako na njih mislite reagujete?
4. Najveći problem Srbije, po mišljenju građana, je velika nezaposlenost koja je posledica dugoročnih ekonomskih problema. Kakvo rešenje mislite da ponudite?
5. Kako ćete zaustaviti korupciju?
6. Kako biste stepenovali rizike za bezbednost Srbije? Da li je to situacija u svetu, da li je to situacija u regionu, organizovani kriminal ili možda socijalni bunt?
7. Šta ćete menjati u socijalnoj politici, obrazovanju i po pitanju perspektive mladih?

8. Evrointegracije – gde su Vam dokazi da ćete Srbiju uvesti tamo, pre nego Vaš protivkandidat?

NE KOPIRATI

3. Tok TV debate predsedničkih kandidata

1. Obojica vidite Srbiju u budućnosti bolju nego danas, na koji način mislite da je promenite?

Prvi je odgovarao Tomislav Nikolić i na postavljeno pitanje obratio se direktno auditorijumu, da mu se pružila šansa da se, konačno, zaustavi vladavina Borisa Tadića i Demokratske stranke, sa molbom da budu kažnjeni, jer bi sledeće četiri godine njihove vladavine bilo previše za svaku zemlju, a pogotovo za napućenu Srbiju. Pozivao se i na istoriju i na cara Lazara, koristeći nacionalni mit i ono što je u duhovnom biću Srbije, svetinja nad svetinjama, a to je mit o Kosovu. Na kraju izlaganja, kao ekonomsku temu, izneo je samo tvrđenje Borisa Tadića, od pre četiri godine, kada je građanima Srbije obećao besplatne akcije, veliki broj novih radnih mesta, sigurne penzije i plate najveće u regionu.

Predsednički kandidat, Boris Tadić je na postavljeno pitanje o budućnosti Srbije odgovorio, da je on za borbu ideja, a ne ljudi, pozivajući se na prošlost i greške koje su činjenje u vreme kada je Tomislav Nikolić bio delo vladajuće garniture, izazivajući emotivne reakcije ljudi, spominjajući bombe, spasavanje glave i nestabilnost u regionu. Na izjavu Tomislava Nikolića, da je bilo izborne krađe, on odgovara da su to „neutemeljene laži“, pozivajući se na autoritet Međunarodnog suda u Strazburu. Što se tiče vraćanja na prošlost, spomenuo je Vojislava Koštunicu, koji se ne zalaže za saradnju sa Evropom i koji je, po njegovom mišljenju, taj koji vezuje Nikolića za prošlost.

U dodatku Tomislav Nikolić odbija svaku odgovornost, spominjući ponovo, da je Boris Tadić čovek prošlosti, a da on hoće da se bavi sadašnošću i budućnošću. Spominje ličnu prošlost Borisa Tadića, iz vremena studentskih dana, kada je, kao student psihologije, pravio edukativne igračke za decu. Priznao je da je imao razgovore sa Vojislavom Koštunicom i zahvalio mu se za pruženu podršku u izbornoj kampanji.

Replika Borisa Tadića je bilo prihvatanje svoje prošlosti kao komparativne prednosti, navodeći, kako je bio zanatlija, radnik, profesor, ministar i poslanik. Ovo je izneo kao svoju prednost, jer je u stanju da odgovori na širok dijapazon zahteva, koja su različita zanimanja postavljala pred njega.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 8, po Šopenhaueru, se odnosi na to da treba da iznerviramo protivnika da pobesni, jer mu je takvom stanju sužena moć rasuđivanja. Do besa se dovodi tako što mu otvoreno nanosimo nepravdu ili se neprijatno ponašamo.

- Trik broj 11, po Šopenhaueru, odnosi se na to da, ako protivnik u fazi zaključivanja prihvati pojedinačne slučajeve, smatra da se prihvata i opšte, odnosno, ono što se podrazumeva za pojedinačno, podrazumeva se i za opšte, kako za sagovornike tako i za gledaoce.

Tomislav Nikolić je koristio trik broj 8, kada je smišljeno iznervirao protivnika da pobesni i to u slučaju kada je spominjao njegov lični život i ono čime se on bavio u svojoj prošlosti.

Boris Tadić je upotrebio trik broj 11, kao odgovor na Nikolićevo tvrđenje da je Srbija doživela ekonomski kolaps, proširujući tezu ka opštoj teškoj situaciji u Evropi, a i kolaps koji je doživela svetska privreda. To je i za njega i za gledaoce opšte poznata činjenica i nešto što se podrazumeva.

2. Spoljna politika – Koja su partnerstva u svetu, a pogotovo u regionu, ključna za Srbiju i šta ćete lično učiniti da ih dalje razvijete?

Povodom ovog pitanja, Boris Tadić je izjavio, da je Srbija postigla veliki uspeh na međunarodnom planu, da je faktor stabilnosti u regionu, kao i da je uspela da povрати međunarodni kredibilitet, koji godinama pre toga nije imala i ukazao, da bi svaka promena tog trasiranog puta, koja je nastupila od 5. oktobra 2000. godine, bila pogubna za Srbiju i njene građane. Istakao je da Srbija širi svoj međunarodni uticaj, nabrajajući redom, sa kojim je sve zemljama uspela da ostvari ekonomsku saradnju. Pri izlaganju, u više navrata, spominje saradnju u oblasti razvijanja solarne energije, izgradnje mostova, metroa, puteva, transfera tehnologije čak i stipendija za studente iz nesvrstanih zemalja. U bujici reči spominjao je Kinu, Azerbejdžan, Evropsku Uniju i Pokret nesvrstanih.

Izlaganje Tomislava Nikolića na temu spoljne politike, baziralo se povratkom na ekonomska pitanja, spominjujući da je Srbija politički jaka, onoliko koliko je ekonomski jaka, istovremeno prebacujući Borisu Tadiću, kako ta njegova putovanja nisu poslužila Srbiji na adekvatan način. Jednosmerna spoljna politika, otvorena samo ka Evropskoj uniji, Srbiji dugoročno ne može ništa dobro doneti, već se moramo okrenuti i Istoku i Zapadu, te da naši veoma bliski partneri, kao što je Rusija, ne znaju šta mi u stvari hoćemo. Istu situaciju imamo i u regionalnoj saradnji. Naglasak Nikolićevog izlaganja bio je na lutanju u spoljnoj politici.

Replika Borisa Tadića odnosila se na upućivanje i objašnjavanje auditorijumu kako Tomislav Nikolić ne zna procedure u međunarodnim odnosima. Pokušavao je da opovrgne argument Tomislava Nikolića kako nije uspostavljena puna saradnja sa Rusijom, direktno se pozivajući na kontakte sa Vladimirom Vladimirovičem Putinom.

Odgovor Tomislava Nikolića, na ovakvu primedbu Borisa Tadića, odnosio se na to da li je gospodin Jeremić sposoban ili nije da odgovori zahtevima funkcija u Ujedinjenim nacijama. Takođe se pozvao na to da je Srpska napredna stranka uspela da napravi kontakte i ostvari saradnju sa Jedinственom Rusijom i Vladimirom Vladimirovičem Putinom, a da Demokratska stranka to nije bila u stanju.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 26, *retorsio argumenti*, po Šopenhaueru, odnosi se na to da argument koji hoće da upotrebi protivnik okrenemo protiv njega.

- Trik broj 28, po Šopenhaueru, odnosi se na to da kada se obrazovani spore pred neobrazovanima treba napraviti neku primedbu kojom karikiramo protivnikovo tvđenje. Da bi ublažio dejstvo primedbe, protivnik bi morao dugo da objašnjava svoj stav, a za to auditorijum nema strpljenja.

- Trik broj 30, po Šopenhaueru, odnosi se na to da treba naći autoritet, makar i prividni, koji protivnik poštuje, a to mogu biti i opšte prihvaćene predrasude.

- Trik broj 36, po Šopenhaueru, odnosi se na zbunjivanje protivnika korišćenjem besmislene bujice reči i nabranjem podataka.

- Trik broj 38, po Šopenhaueru, odnosi se na to da kada primetimo da je protivnik nadmoćniji treba preći na nivo ličnog i vredati ga. Napadamo njegovu ličnost, on se onda uzbuđi i brani se.

Boris Tadić se poslužio trikom broj 36 kada je pokušavao da zaseni protivnika bujicom reči, odnosno nabranjem svih ekonomskih aspekata saradnje sa različitim državama.

Pored ovog trika upotrebio je i trik broj 28, kada se obrazovani spore pred neobrazovanima, koji se odnosi na davanje podrške Vuku Jeremiću, od strane Borisa Tadića. Običan svet ne zna za procedure, pa se to kao argument, u svakom slučaju, može iskoristiti kao sopstvena prednost. I jedan i drugi kandidat su upotrebili trik broj 30 koji se odnosi na pozivanje na autoritet predsednika Ruske Federacije, računajući na to da je Srbija tradicionalno okrenuta Rusiji zahvaljujući istoriji i religiji.

Tomislav Nikolić je upotrebio prvo trik 26 – *retorsio argumenti* – odnosno sposobnost da argument koji je protivnik iskoristio okrenemo protiv njega. Ovo se odnosi na to kada je Boris

Tadić izneo da je dao podršku Vuku Jeremiću za kandidaturu u Ujedinjenim Nacijama, koju je Tomislav Nikolić iskoristio kao argument protiv Borisa Tadića, rekavši da je jadan čovek kojem on pomaže, istovremeno koristeći i trik 38, kada se ide na nivo ličnog i vredanje integriteta ličnosti.

3. *Kakve izazove očekujete po pitanju Kosova i Metohije i kako na njih mislite da reagujete?*

Na pitanje vezano za Kosovo i Metohiju, Tomislav Nikolić je odgovorio da gospodin Boris Tadić, verovatno, nije dobro pročitao Preambulu Ustava Republike Srbije, jer da jeste, morao bi da vidi, da su Kosovo i Metohija sastavni deo Srbije. Zamerio je Borisu Tadiću i podsetio ga, da je u vreme njegovog mandata proglašena nezavisnost Kosova i da kao predsednik države nije pristajao na saradnju sa ostalim strankama, po pitanju konsenzusa vezanih za problem Kosova. Podsetio ga je da je Srpska napredna stranka dala inicijativu da se Predlog o pitanju statusa Kosova, preda Međunarodnom sudu pravde na razmatranje, istovremeno mu zamerajući što do toga nije došlo.

Izlaganje Borisa Tadića je, pre svega, obuhvatalo nabranje onoga što je postignuto na Kosovu i Metohiji, od vremena kad je on postao predsednik, istovremeno naglašavajući svoju miroljubivu politiku i saradnju sa međunarodnim institucijama, kao i čuvanje postojećih institucija Republike Srbije na Kosovu. Iskoristio je vreme i da napadne Tomislava Nikolića kako je odustao od saradnje sa Evropskom unijom, nakon razgovora sa Vojislavom Koštunicom.

Podsetio ga je da se nedavno zalagao za proterivanje Albanaca preko Prokletija i da nema plan za rešenje krize u ovom delu Srbije.

U replici Tomislav Nikolić se ponovo osvrnuo na predizborna obećanja Borisa Tadića, rekavši mu, u više navrata, da Boris Tadić govori laži i to povišenim tonom. Podsetio ga je i na delove Rezolucije 1244, u kojoj su iznete međunarodne obaveze Republike Srbije, a koje, navodno, Boris Tadić nije poštovao. To se prvenstveno odnosi na uspostavljanje carinske kontrole i slanje hiljadu vojnika radi održavanja bezbednosne situacije na visokom nivou. Time je naglasio da i ono, na šta smo imali pravo, međunarodnim ugovorom nije poštovano.

Odgovor Borisa Tadića na ovu izjavu Tomislava Nikolića odnosio se na pristojnost u dijalogu, kao i da je za poštovanje odredbi bio zadužen general Kfor-a i da je, za njegovu informaciju, dobio negativan odgovor. Podsetio je Tomislava Nikolića da je govorio o proterivanju Albanaca u Parlamentu, o čemu postoje i svedoci.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 4, po Šopenhaueru, odnosi se na to da kada želimo da donesemo neki zaključak naše pretpostavke predstavljamo bez reda, da bi prikriili svoju igru kako neko ne bi mogao da predvidi naš zaključak.

- Trik broj 28, po Šopenhaueru, odnosi se na to kada se obrazovani spore pred neobrazovanima pa se napravi neka primedba kojom karikiramo protivnikovo tvrđenje.

Da bi ublažio dejstvo primedbe protivnik bi morao dugo da objašnjava svoj stav, a za to auditorijum nema strpljenja.

- Trik broj 30, po Šopenhaueru, odnosi se na to da treba naći autoritet, makar i prividni, koji protivnik poštuje, a to mogu biti i opšte prihvaćene predrasude.

Ovom prilikom Tomislav Nikolić upotrebio je trik broj 4 kojim je izvukao zaključak da je Boris Tadić nedovoljno kompetentan. Navodio je nepoznavanje teksta Preambule Ustava Republike Srbije, nesprovođenje odredbi Rezolucije 1244, odbijanje da se Međunarodnom sudu da na mišljenje Predlog za rešavanje krize na Kosovu. Na taj način pokušavao je da prikrije svoju igru kojom je hteo da, indirektno, ubedi auditorijum kako je on kompetentan za rešavanje navedenog problema. Pored navedenog trika, poslužio se i trikom broj 30 koji se odnosi na pozivanje na autoritet međunarodnih institucija i međunarodnih sporazuma.

U svom izlaganju Boris Tadić je koristio trik broj 30, pozivajući se na autoritet međunarodne zajednice i institucija. Pored navedenog trika, upotrebio je i trik 28, kada se obrazovani spore pred neobrazovanima ili bar nedovoljno upućenima. To se ogleda u iznošenju preduzetih mera i diplomatskih aktivnosti, za koje auditorijum ima nedovoljnu ili neblagovremenu informaciju.

4. Najveći problem Srbije po mišljenju građana je velika nezaposlenost, koja je posledica dugoročnih ekonomskih problema. Kakvo rešenje mislite da ponudite?

Predsednički kandidat Boris Tadić, umesto odgovora na pitanje, počeo je da nabraja sve strane investitore sa kojima su sklopljeni ekonomski aranžmani, ali i one s kojima se tek razgovaralo o budućim investicijama, predstavljajući i jedne i druge kao već postignut uspeh. Branio je činjenicu o velikom broju nezaposlenih, uticajem globalne ekonomske krize, ne dajući razrešenje postojećeg problema, nego ponavljajući, da i u razvijenijim ekonomijama postoji veća stopa nezaposlenosti nego u Srbiji i da se on, kao predsednik, zalagao za otvaranje svakog radnog mesta, te pošto je i sam bio privrednik, zna koliko je teško zaposliti makar i jednog čoveka.

Tomislav Nikolić je, u okviru ove teme, izjavio da mu je žao što to nije bila vodeća tema debate, ali je to svakako bila tema koju su članovi Srpske napredne stranke smatrali kao najvažniju u poredizornoj kampanji. Izneo je stav da je „blaćenje“ Srpske napredne stranke bila ideja vodilja u predizornoj kampanji Demokratske stranke. Govoreći o investicijama, spominjao je kriminal i korupciju, Zakon o javnim nabavkama i velike uštede koje bi se na taj način mogle postići. Kao primer, koji potkrepljuje sumnjive i neproverene investicije, je spomenuo i ugovor sa Fijatom, navodeći da su pojedini delovi ugovora potpuno nepoznati javnosti.

Pravo na repliku dobio je Boris Tadić, koji je opovrgao sve podatke koje je u prethodnoj izjavi dao njegov protivkandidat, a koji se odnose na ugovor sa Fijatom, podaci o broju nezaposlenih i prosečnom iznosu plata i penzija u regionu. Savetovao mu je da se bolje informiše

i da se podaci mogu naći u međunarodnoj periodici, pa čak i u dnevnim novinama. Pored ovog „saveta“, podsetio ga je, da je u vreme, kada je Tomislav Nikolić participirao u vlasti, država kasnila u isplati dohodaka 36 meseci, što za vreme vladavine Demokratske stranke nije bio slučaj.

Svoje pravo na repliku Tomislav Nikolić je iskoristio rekavši Borisu Tadiću, ponavljajući mu, da je on čovek iz prošlosti kao i da je iznos PDV-a iz meseca u mesec manji, što znači da privreda sve lošije radi i da država nema odakle da naplati porez. To je po njemu država Borisa Tadića.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 6, po Šopenhaueru, se odnosi na to da izvedemo prikriveno ponavljanje principa, pritom ono što ponavljamo ili ističemo nazivamo drugim imenom ili zamenjivim pojmom.

- Trik broj 26, *retorsio argumenti*, po Šopenhaueru, se odnosi na to da argument koji hoće da upotrebi protivnik okrenemo protiv njega.

- Trik broj 32, po Šopenhaueru, se odnosi na to da protivnikovo tvrđenje upereno protiv nas možemo da pobijemo ili ga naporavimo sumnjivim, stavljajući ga u neku omraženu kategoriju.

-Trik broj 38, po Šopenhaueru, se odnosi na to da kada primetimo da je protivnik nadmoćniji, treba preći na nivo ličnog i vredati ga. Napadamo njegovu ličnost, on se onda uzbuđi i brani se.

Predsednički kandidat Boris Tadić poslužio se trikom broj 6 koji se odnosi na to, da ono što je pojedinačno sporno, uopšteno se može prihvatiti. Ovaj trik se odnosi na broj izgubljenih radnih mesta koji se objašnjava i definiše opštom krizom, odnosno, da Srbija nije jedina koja je u recesiji. Pored ovog trika koristio je i trik 38, kada se prelazi na nivo ličnog, odnosno praveći ga nesposobnim i neobaveštenim i upućujući ga da čak i u dnevnim novinama može naći potrebne i svima dostupne informacije.

Tomislav Nikolić je upotrebio trik broj 26 – *retorsio argumenti*, odnosno trik koji koristimo da argument koji koristi protivnik okrenemo protiv njega. To se odnosi na Tadićevo nabranje investicija i sklopljenih ugovora, koje Tomislav Nikolić koristi kao primere za mito i korupciju. Pored navedenog trika, koristio je i trik broj 32, koji se odnosi na to da kada protivnik uputi određeno tvrđenje protiv nas, mi ga pobijamo kratkim postupkom, stavljajući ga u neku od omraženih kategorija. Ovo se odnosi na spominjanje Borisa Tadića, u zaostacima kod isplata plata i penzija, dok je Tomislav Nikolić bio član vlade, tako da mu Tomislav Nikolić nije ostao dužan, nego ga je spominjao u kontekstu korupcije kod javnih nabavki i nejasnih odredaba ugovora sa Fijatom.

5. Kako ćete zaustaviti korupciju?

Tomislav Nikolić se, u okviru ove teme, izjasnio da je narodu dosta lažnih obećanja koje je Boris Tadić u prethodnom periodu davao, kao i da su se ljudi umorili od laži. Sam Ustav je definisao da niko ne može imati dve javne funkcije, pa je Tomislav Nikolić, ovim putem iskoristio priliku da zameri Borisu Tadiću, što je pored uloge predsednika Republike Srbije, zadržao i funkciju u Demokratskoj stranci, i da je omogućio svojim partijskim saradnicima određene funkcije, koje nikada ne bi dobili na osnovu sopstvenih zasluga. Oni su te funkcije zloupotrebili, tako da je čak i međunarodna zajednica zatražila preispitivanje 24 privatizacije. Izneo je da su javne nabavke i loše odrađene privatizacije izvor korupcije vladajuće stranke. Na kraju izlaganja izneo je da nijedan od sudskih procesa koji je vezan za ove teme, nije rasvetljen.

Boris Tadić je o rešavanju korupcije izjavio, da se vladajuća koalicija uspešno borila sa kriminalom i korupcijom, pozivajući se na izveštaje Međunarodne agencije za borbu protiv narkotika, koja je, navodno, izjavila da je Srbija šampion u borbi protiv kriminala, ali da se najveća zamerka međunarodne zajednice, u vezi korupcije, odnosi na korupciju u lokalnim samoupravama. Opštine koje navodi kao sporne su Voždovac i Zemun, gde je Srpska napredna stranka vršila vlast u saradnji sa svojim koalicionim partnerima, da su imali mogućnost da, bar na lokalnom nivou, poprave stvari, ali da se to nije desilo. Spomenuo je da je glavni finansijer Srpske napredne stranke čovek koji je uhapšen i koji je kriminalac, da bi odmah u narednoj rečenici spomenuo, da možda i nije njihov finansijer, ali da njemu plaćaju zakup poslovnih prostorija.

Predsednički kandidat Tomislav Nikolić, u okviru svog prava na repliku, izjavio je da Boris Tadić ne poznaje zakon o lokalnoj samoupravi. Što se tiče zloupotreba u gradu, savetovao ga je da se obrati Draganu Đilas, članu Demokratske stranke i članu najužeg rukovodstva, koji je dozvoljavao pretvaranje jedne kategorije građevinskog zemljišta u drugo.

Repliku na ovu izjavu Tadić je upotrebio da spomene kako se i protiv članova Demokratske stranke vode istrage, da niko nije zaštićen, kao da su sve sporne privatizacije urađene za vreme vlasti Vojislava Koštunice, s kojim Tomislav Nikolić ima veoma blisku saradnju.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 14, po Šopenhaueru, odnosi se na to da kada protivnik odgovori na nekoliko naših postavljenih pitanja, ali ne u korist zaključka koji nama treba, onda mi izvedemo zaključak koji ne može da proizilazi iz toga što je on rekao, a mi ga ipak drsko izložimo kao da jeste pravi dokaz i prekinemo dijalog.

- Trik broj 20, po Šopenhaueru, odnosi se na to da, kada se protivnik složi sa predtvmnjama, a mi sami izvučemo zaključke kakvi nama odgovaraju.

- Trik broj 23, po Šopenhaueru odnosi se na to da razljutimo protivnika tako što ćemo proširivati protivurečnosti, ali ako to protivnik želi da uradi nama, moramo ga vratiti na granicu našeg tvrđenja.

- Trik broj 30, po Šopenhaueru, odnosi se na to da treba naći autoritet, makar i prividni, koji protivnik poštuje, a to mogu biti i opšte prihvaćene predrasude.

Tomislav Nikolić je upotrebio trik broj 20, kada je priznao da gospodin Stupar, kome plaćaju zakup poslovnog prostora, jeste uhapšen, ali je uhapšen zbog toga što nije pristao da članovi Socijalističke partije Srbije, upropaste Azotaru Pančevo, s čijim je predsednikom gospodin Tadić sedeo u Vladi Srbije. Pored navedenog trika korišćen je i trik broj 30, kada se nalazi autoritet koji protivnik javno respektuje, a u ovom slučaju su to Ustav i međunarodna zajednica.

Boris Tadić je u svom izlaganju i svojoj replici koristio trik broj 14, koji se odnosi na to da mu je protivnik odgovorio na nekoliko postavljenih pitanja, ali zaključak na osnovu njih nije bio kakav mu je trebao, te je prekinuo dijalog time što je ostavio otvoreno pitanje vezano za advokata Joce Amsterdama, koje je smišljeno ostavio za kraj dijaloga, jer protivkandidat nije imao više mogućnost na repliku u okviru ove teme. Koristio je i trik broj 23, pokušavajući da naljuti protivnika tako što je proširivao protivurečnosti koje se odnose na poslovni prostor i razloge hapšenja vlasnika istog prostora. Pošto je bio kraj replike, Tomislav Nikolić nije imao priliku da se vrati na svoja prvobitna tvrđenja.

6. *Kako bi ste stepenovali rizike za bezbednost Srbije ? Da li je to situacija u svetu, da li je to situacija u regionu, organizovani kriminal ili možda socijalni bunt?*

Boris Tadić je započeo komentar izjavom, da je najveći problem u svetu terorizam, da je drugi problem koji je povezan sa prvim, problem Kosova. Spominjao je i religijski otpor, bilo hrišćanski bilo islamski, te da je on protiv jednog i drugog. Navodio je partnere s kojima Srbija saraduje po pitanju bezbednosti, ističući da je Srbija dobila međunarodna priznanja za postignute rezultate na tom polju. Pozivao se na autoritet vojske i sistem odbrane ističući zasluge vladajuće koalicije po pitanju profesionalizacije oružanih snaga. Isticao je i odbrambeni potencijal Srbije na tom polju, nabrajajući uspehe u vojno-tehničkoj saradnji sa zemljama poput Alžira i Iraka.

Tomislav Nikolić je polovinu svojeg dozvoljenog vremena od tri minuta, iskoristio na to da replicira na prethodno izlaganje Borisa Tadića, pokušavajući da rasvetli sporne tačke pitanja broj 5, koje se odnosilo na korupciju. Tek od polovine dozvoljenog vremena posvetio se odgovaranju na postavljeno pitanje vezano za bezbednost, pri čemu je istakao, da Srbija neće koristiti više vojsku za ratovanje, te da treba, po pitanju bezbednosti, preventivno delovati. Spomenuo je i veliki broj mladih koji odlaze iz zemlje, kao i nezadovoljstvo ratnih vojnih invalida, te da je problem bezbednosti više unutrašnje pitanje nego spoljašnje.

Prvo pravo na repliku iskoristio je Boris Tadić da kaže kako se mora vratiti na prošlost i na vreme kada je Tomislav Nikolić bio u vladajućoj strukturi, jer su svi nasleđeni problemi upravo iz tog vremena. Isticao je da su Demokratska stranka i sadašnja vladajuća garnitura, obezbedile stanove socijalno ugroženim vojnim penzionerima i invalidima. Spomenuo je i advokata Joce Amsterdama gospodina Cvijana kao veoma bliskog Srpskoj naprednoj stranci, a

koji je bio član predsedništva Demokratske stranke i koji nije pobjegao sa tog mesta kako tvrdi, već je bio izbačen, jer kao advokat nije izvršio zadatke po pitanju reforme pravosuđa.

Tomislav Nikolić se u replici osvrnuo na gospodina Cvijana, ističući da Boris Tadić svojim izlaganjem urušava ugled čitave advokatske branše. Istakao je princip po kome se svako smatra nevinim dok se ne dokaže suprotno, kao i da se sudski sporovi vrlo često odugovlače kako se ne bi otkrili pravi nalogodavci, koji imaju uporište u državnim strukturama i institucijama sistema koje je vodila Demokratska stranka, uz prijateljski savet da se, konačno, probudi iz „medvedeg sna“.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 16, po Šopenhaueru, odnosi se na to da u protivnikovom tvrđenju moramo da pronademo i ukažemo na nešto makar i prividno protivurečno.

- Trik broj 19, po Šopenhaueru, odnosi se na to da, ako protivnik izričito zahteva da kažemo nešto protiv neke tačke njegovog tvrđenja, a mi nemamo ništa odgovarajuće, pomeramo naše primedbe što dalje od tog određenog mesta, ka opštem i tek onda govorimo protiv toga.

- Trik broj 25, po Šopenhaueru, odnosi se na to da postoji veliki broj slučajeva u kojima se može potvrditi neko tvrđenje i onda nalazimo makar jedan slučaj koji tom tvrđenju ne odgovara pa cela konstrukcija pada u vodu. Jedan takav slučaj se zove *instanca*.

- Trik broj 32, po Šopenhaueru odnosi se na to da protivnikovo tvrđenje upereno protiv nas možemo da pobijemo ili ga učinimo sumnjivim stavljajući ga u neku omraženu kategoriju.

Boris Tadić se poslužio trikom broj 19, pošto je Tomislav Nikolić zahtevao da mu dokaže kako njegovo tvrđenje da Tadić zapostavlja ratne vojne invalide, nije tačno. Boris Tadić nije imao adekvatan argument jer je, opšte poznata činjenica, da je bilo samoubistava vojnih lica. Pomerio je tačku svog izlaganja sa tog jednog konkretnog slučaja, ka opštem navodeći broj stanova i sačuvanih radnih mesta i obezbeđenih penzija.

Tomislav Nikolić je upotrebio nekoliko trikova, od kojih je prvi trik broj 16, kada njegovo tvrđenje da se brinu o bivšim i sadašnjim pripadnicima vojske, opovrgao i našao medijski poznat slučaj, koji je protivrečan tome i odnosi se na samoubistvo pripadnika vojnih snaga u samačkom hotelu. Na isti slučaj se odnosi trik broj 25, kada je ponavljanjem tog slučaja, opovrgao Tadićevo izjavu vezanu za brigu o pripadnicima oružanih snaga. Na kraju, upotrebio je i trik broj 32 u kome se navodi Tadićevo tvrđenje o saradnji advokata Joce Amsterdama sa Srpskom naprednom strankom, gde ga Tomislav Nikolić pobija kratkim postupkom. Znajući koliki otpor auditorijum ima prema saradnji pravosudnih organa i državnih institucija sa ljudima sumnjivih biografija, Tomislav Nikolić je izneo da je gospodin Cvijan pobjegao iz pravosuđa, ne zbog toga što nije bio sposoban, nego zato što nije hteo da saraduje sa kriminogenim strukturama iz vlasti.

7. Šta ćete menjati u socijalnoj politici, obrazovanju i po pitanju perspektive mladih?

Na ovo pitanje prvi je odgovarao predsednički kandidat Tomislav Nikolić, izjavivši da je Boris Tadić već duži niz godina na čelnim funkcijama u vlasti, te da je imao dovoljno vremena da preokrene propadajuću državu, ali da je ovo, kako sada živimo, posledica njegove vladavine i direktno ga optužio da snosi odgovornost za stanje u društvu. Nikolić je u daljem izlaganju naveo da je Boris Tadić izgubio osećaj za realnost. U prethodnim pitanjima Boris Tadić je naglašavao kako su postignuti veliki uspesi po pitanju saradnje sa Evropskom unijom, kako su ukinute vize, pa je baš taj podatak Tomislav Nikolić iskoristio da naglasi kako visokoobrazovani mladi ljudi sada imaju priliku da odu iz zemlje, ali da je to put u jednom pravcu. Naveo je kako, niti mladi mogu da se zaposle, niti stari mogu da se leče, što je sve posledica velike socijalne nesigurnosti prouzrokovane lošim vođenjem države.

Boris Tadić je u svom izlaganju ponavljao, uopšteno, kako sve zemlje moraju da ulažu u nauku, a da je Srbija po tom pitanju napredovala i uložila znatna sredstva za izgradnju tehnološkog parka. Spomenuo je i da je potrebno nastaviti reformu obrazovanja, izjavivši da saoseća sa studentima i đacima, kao i sa obrazovnim kadrom. Pred kraj izlaganja rekao je kako su za najdarovitije studente, obezbedene stipendije, čak i za obrazovanje u inostranstvu. U prilog tvrdnji da su stvoreni uslovi za povratak visokoobrazovanih kadrova i povoljne klime za razvitak nauke, spomenuo je doktora Miodraga Stojkovića, koji je auditorijumu poznat kao neko ko se bavio problemom vantelesne oplodnje i sterilitetom.

Pravo na repliku prvi je koristio Tomislav Nikolić koji je skrenuo pažnju Borisu Tadiću da navođenje jednog naučnika ne treba da bude stranačko svojatanje, već da nauka pripada svima, a ne samo Demokratskoj stranci. Rekao je još svom protivkandidatu da su virtualna stvarnost i prošlost jedno, a realni život nešto sasvim drugo.

Boris Tadić je u svojoj replici rekao da genetičar Miodrag Stojković, nije član Demokratske stranke, već da je samo neko ko deli viziju razvoja Srbije. Što se tiče Nikolićeve izjave koje se tiču uživanja Borisa Tadića u svojoj stvarnosti, odgovorio mu je da predsednik nije tu da uživa, nego da vodi zemlju i da mnogo radi, kao što on sam radi i na Univerzitetu te da je stalno u kontaktu sa mladima kako iz zemlje tako i iz inostranstva.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 6, po Šopenhaueru, odnosi se na to da izvedemo prikriveno ponavljanje principa, pri tom ono što ponavljamo ili ističemo nazivamo drugim imenom ili zamenjivim pojmom.

- Trik broj 8, po Šopenhaueru, odnosi se na to da treba da iznerviramo protivnika da pobesni, jer mu je u takvom stanju sužena moć rasuđivanja. Do besa se dovodi tako što mu otvoreno nanosimo nepravdu ili se neprijatno ponašamo.

- Trik broj 16, po Šopenhaueru, odnosi se na to da u protivnikovom tvrđenju moramo da pronađemo i ukažemo na nešto makar i prividno protivurečno.

- Trik broj 30, po Šopenhaueru, odnosi se na to da treba pronaći autoritet, makar i prividni, koji protivnik poštuje, a to mogu biti i opšteprihvaćene predrasude.

- Trik broj 36, po Šopenhaueru, odnosi se na zbunjivanje protivnika korišćenjem besmislene bujice reči i nabranjem podataka.

Tomislav Nikolić je kod spominjanja odlazaka mladih i mogućnosti dobijanja viza, iskoristio trik broj 16, navodeći da je to odlazak u jednom pravcu, odnosno iskoristio kao protivurečnost stav Borisa Tadića, koji saradnju sa Evropskom unijom spominje kao uspeh njegove politike i prednost. Korišćen je i trik broj 8, kada je pokušao da naljuti Borisa Tadića, podsećajući ga da živi u virtualnoj realnosti, na veoma podrugljiv način.

Boris Tadić se u svom izlaganju i replici koristio trikom broj 6, koji se odnosi na to kada je probleme mladih nazvao drugim terminom i iskoristio reč – izazov. Pokušavao je da zaseni protivnika, a i auditorijum, bujicom reči, navodeći broj stipendija, broj dodeljenih stanova mladim obrazovanim kadrovima, kao i nabranje na kojim je sve univerzitetima susretao srpske intelektualce, koji su devedesetih godina prošlog veka napustili zemlju, što predstavlja upotrebu trika 36. Da bi potkrepio napore koje dotadašnja vlada uložila u razvoj nauke, kroz saradnju sa poznatim stručnjacima, koristio je trik broj 30 pozivajući se na autoritet Miodraga Stojkovića.

8. Evrointegracije – gde su Vam dokazi da ćete Srbiju uvesti tamo pre nego vaš protivkandidat?

Prvi na ovo pitanje odgovorio je predsednički kandidat Boris Tadić, navodeći da su odnosi sa Evropskom unijom na najvišem mogućem nivou. U svom izlaganju vratio se na prošlost, navodeći da je i na prethodnim izborima Tomislav Nikolić pretendovao na mesto predsednika Srbije, a njemu i mnogim građanima upućivao pretnje. U daljem izlaganju naveo je kako je stremljenje ka Evropskoj uniji, zapravo, mogućnost za većim brojem radnih mesta. Spomenuo je poznate proizvođače i brendove, ističući to kao veliki uspeh u procesu evrointegracija. Boris Tadić je upozorio na saradnju Srpske napredne stranke i samog Tomislava Nikolića sa Vojislavom Koštunicom, koji se direktno izjašnjava protiv Evropske unije. Time je dao do znanja, da se Tomislav Nikolić, deklarativno, izjašnjava za Evropsku uniju, a praktično saraduje i dogovara se sa nekim ko nije za Evropsku uniju, čime se naglašava kontradiktornost u vođenju politike, koju je nazvao i opasnom.

Na pitanje voditelja kakvi su argumenti Tomislava Nikolića po pitanju evrointegracija, on je odgovorio da, jedino on ima argumente, te kako su bivša obećanja Borisa Tadića upućena narodu na prethodnim izborima, potpuno izigrana. Spomenuo je i ličnu žrtvu koju je podneo, zbog toga što je osnovao sopstvenu stranku, koja je smatrala da Srbija treba da ide putem evrointegracija. Jedini uslov je bio da Kosovo ostane u granicama Srbije. Ta ista Evropska unija uputila je veliki broj primedbi Borisu Tadiću, Demokratskoj stranci i svim koalicionim partnerima, koji su sačinjavali Vladu i imali većinu u Skupštini Republike Srbije, sa posebnim osvrtom na loše izvršene privatizacije, na medijsku neslobodu i probleme u sprovođenju reforme pravosuđa.

Prvo pravo na repliku imao je predsednički kandidat Boris Tadić koji podsetio Tomislava Nikolića na to za koje sve zakone nije glasao, a Srbiji su išli u prilog, jer su obezbeđivali veći broj radnih mesta i mogućnost za izvoz. Spomenuo je i saradnju sa Haškim tribunalom i rešene probleme vezane za ovu instituciju, koje je Srbija nasledila iz prošlosti.

Tomislav Nikolić se vratio u svojoj replici, na razgovor sa Vojislavom Koštunicom, koji se nije odvijao u pravcu sastavljanja nove Vlade, već je spomenuo saradnju Borisa Tadića i Čedomira Jovanovića, predsednika Liberalno demokratske partije, koji se otvoreno zalaže za nezavisnost Kosova i Metohije. Na samom kraju svog izlaganja, rekao je i da Boris Tadić zavidi na uspehu Srpske napredne stranke, kao i na tome kako se ona razvila do najveće stranke u Srbiji, ne sporeći da je pitanje Evropske unije svakako jedno od najvažnijih.

- Korišćeni trikovi po Šopenhaueru i analiza manipulacije:

- Trik broj 9, po Šopenhaueru, odnosi se na to da pitanja postavljamo bez reda, tako da protivnik ne zna šta hoćemo i ne može ništa da planira i upotrebi protiv nas. Protivnikovi odgovori mogu da se upotrebe i za kontradiktorne zaključke. Slično je kod trika broj 4. kada svoj postupak treba maskirati.

- Trik broj 16, po Šopenhaueru, odnosi se na to da u protivnikovom tvrđenju moramo da pronađemo i ukažemo na nešto makar i prividno protivurečno.

- Trik broj 26, *retorsio argumenti*, po Šopenhaueru, odnosi se na to da argument koji hoće da upotrebi protivnik okrenemo protiv njega.

- Trik broj 32, po Šopenhaueru, odnosi se na to da protivnikovo tvrđenje upereno protiv nas možemo da pobijemo ili ga napravimo sumnjivim stavljajući ga u neku omraženu kategoriju.

Boris Tadić je iskoristio trik broj 16 i to u slučaju Nikolićevog deklarativnog tvrđenja da jeste za evrointegracije, ali da ono što čini jeste saradnja sa Vojislavom Koštunicom, što predstavlja direktnu protivurečnost. Pored ovog trika koristio je i trik broj 9, kada je u svom izlaganju iznosio činjenice o saradnji sa Haškim tribunalom i saradnju sa opozicionim liderima, ne bi li Nikolićevu spremnost za saradnju sa svim strankama upotrebio u svrhu donošenja kontradiktornih zaključaka. Time je želeo da maskira svoj postupak kojim je hteo da protivničkog kandidata predstavi kao objektivno neodgovornog, nedoslednog i kontradiktornog.

Tomislav Nikolić je koristio trik broj 26 ili *retorsio argumenti* kada je Tomislav Nikolić iskoristio argument Borisa Tadića protiv njega. Ovo se odnosi na to što je Boris Tadić zamerao Tomislavu Nikoliću saradnju sa Vojislavom Koštunicom, za koga je poznato da nije za saradnju sa Evropskom unijom, navodeći Tadićevu saradnju sa Čedomirom Jovanovićem koji se zalaže za secesiju Kosova. Ovom primedbom je iskoristio i trik broj 32 kojim je pobio protivnikovo tvrđenje upereno protiv njega, stavljajući ga u neku omraženu kategoriju, a to je odustajanje države Srbije od jednog dela svoje teritorije, na koju su građani posebno osetljivi.

9. Završna reč predsedničkih kandidata

Prvo pravo na završnu reč iskoristio je predsednički kandidat Tomislav Nikolić, rekavši da on neće pričati bajke kao njegov suparnik, već da gledaoci imaju istorijsku šansu da u drugom krugu izbora promene vlast i prekinu višegodišnju vladavinu Demokratske stranke i Borisa Tadića, jer su za vreme njihove vladavine svi postali taoci tajkuna. Drugi krug glasanja je, po njemu, istorijska šansa da se kazne Boris Tadić i vladajuća koalicija za sve one propuste u vođenju politike koji su zemlju i na unutrašnjem i na spoljašnjem planu doveli do mesta gde se sada nalazi. U svom izlaganju predsednički kandidat Tomislav Nikolić je, gotovo rezigniranim tonom, podsetio gledaoce na sve predizborne i postizborne laži Borisa Tadića i Demokratske stranke. Osvrnuo se i na spregu tajkuna i vladajuće koalicije, s pozivom da se narod mora osvetiti Borisu Tadiću i svima onima koji su zloubotrebili položaj i bogatili se, tim pre što velika većina ljudi živi lošije nego pre četiri godine, kada je Boris Tadić po drugi put izabran za predsednika Srbije. Ljudi koji su već zauzeli stav i opredelili se da glasaju za Tomislava Nikolića nisu imali sumnje po pitanju njegovih izjava, ali se on u poslednjem govoru obraćao ne samo njima, već i svima onima koji su, možda, i u prethodnim izborima glasali za Demokratsku stranku, ali ih je svakodnevni život demantovao po pitanju njihovog izbora. Upravo njima, uslovno rečeno neopredeljenim biračima, ovaj poslednji govor generisao je već postojeće nezadovoljstvo izazvano pogoršanim uslovima života.

Drugi je, svoju završnu reč, izneo predsednički kandidat Boris Tadić, rekavši da se on neće pozivati na govor mržnje, da je čak spreman da posle izbora pruži ruku Tomislavu Nikoliću, kao i da veruje da su demokratske snage u Srbiji dovoljno jake i da će prevagnuti razum i civilizacijsko-demokratsko nasleđe, koje će zemlju, zajedno sa vladajućom koalicijom,

odvesti na put neslućenih perspektiva i razvoja. U svom nastupu obraćao se, prvenstveno, svojim glasačima, odnosno onima koji su u prethodnim predsedničkim izborima glasali za njega, pa je on na osnovu inercije zaključio da će zadržati svoje postojeće glasove, kojima će se priključiti i svi oni potencijalno neopredeljeni koji jesu evropski orjentisani i koji su još uvek uspeli da zadrže isti standard kao pre četiri godine, te kod njih nije došlo do kontrareakcije i okretanje prema programu Srpske napredne stranke, koja je vodila kampanju pod sloganom „*Pokrenimo Srbiju*“. Predsednički kandidat Boris Tadić je promovisao program Demokratske stranke i vodio predsedničku kampanju pod motom „*Izbor za bolji život*“. Građani su se očigledno umorili od njegove priče o svetloj budućnosti, za razliku od onoga što je pričao predsednički kandidat Tomislav Nikolić koji je stalno ponavljao da je građanima *sada* loše, ali da to može da se promeni.

NEKOPIRATI

4. Medijski nastup predsedničkih kandidata

Za samu završnicu predsedničke kampanje iskorišćen je TV duel kandidata, kao poslednji trenutak da se oni obrate javnosti putem medija. „*Savremeni pojam javnosti neraskidivo je povezan sa pojmom demokratije*“⁷ Medijskim nastupom manifestuje se politička i društvena moć i utiče na javno mnjenje koje se na taj način usmerava prema željenom cilju. Kontrolom medija najdirektnije se manipuliše javnim mnjenjem, jer se preko njih plasiraju informacije koje presudno utiču na stavove i mišljenja, a samim tim i na donošenje odluke, u ovom slučaju – za koga glasati. „*Najvažniji uslov za funkcionisanje demokratskog javnog mnjenja jeste slobodna cirkulacija informacija, što je moguće samo tamo gde sredstva informisanja nisu predmet državnog monopola*“⁸ Iako ne možemo govoriti da su svi mediji deo priče o monopolu na informacije, ipak ne možemo ni reći da su mediji potpuno nezavisni. Postoje značajni uticaji pojedinaca, političkih stranaka i trenutne društveno-političke i socijalne klime. U ovom trenutku, kada se sve institucije sistema urušavaju, kada ne znamo koje su granice Republike Srbije, pod kojim uslovima će funkcionisati privredni sistem zemlje, svaki trenutak gde se političari obraćaju javnosti mora se u potpunosti iskoristiti. Način na koji se predsednički kandidati obraćaju javnosti, odnosno budućim glasačima unapred je planiran. „*Profesije u kojima je govor tela najvažniji su oni u kojima postoji komunikacija lice u lice s javnošću.*“⁹ Upravo zbog ovog razloga ništa nije prepušteno slučaju, od držanja tela, tehnike govora, gestikulacije, pogleda i tona glasa, jer... „*istina nije uvek realnost, već ono što ljudi vide*

⁷ Tomić, Zorica: „Komunikacija i javnost“, „Čigoja štampa“, Beograd; 2004. str. 90.

⁸ Veinrajt R. Gordon: „Govor tela“, „Plavo slovo“, Beograd; str. 125.

⁹ Ibid; str.139.

kao realnost. Dijalog predstavlja bojno polje u kojem Drugog navodimo na izvesnu perspektivu“¹⁰

Javno mnjenje kao kategorija je u direktnoj vezi sa vrednostima određenog društva. Njihov odnos je međusobno povezan i direktno utiče na funkcionisanje institucija, a i na opšteprihvaćene stavove u društvu koji na taj način mobilišu motivaciju i ponašanje pojedinaca. Uticajem na javno mnjenje, preko medija, utiče se na vrednosni sistem u društvu ili na ono što se percipira kao vrednost određenog društva, pa se kanalisanjem određenih manipulacija, koje same po sebi ne moraju biti negativne, utiče na transformisanje društvenih vrednosti. Ljudi su neprestano izloženi informacijama skenirajući svoje okruženje. Selekcija informacija vrši se na različitim nivoima. Jedan deo pripada svesnom nivou, a jedan deo nesvesnom, tako da, kada se govori o manipulaciji, možemo više govoriti o nesvesnom nivou, jer tu čovek prima informacije direktno, ne promišljajući o njima, već ih preuzima bez selekcije.

Uloga medija u današnjem društvu trebalo bi da bude takva, da se građanima u dovoljnoj meri obezbedi relevantna informacija koja bi im omogućavala da na adekvatan način i pravovremeno formiraju sopstveno mišljenje, na osnovu kojeg bi osećali da su integralni deo društva. S obzirom na izloženosti informacijama koja imaju elemente u rasponu od medijskog bombardovanja do potpunog nedostatka tačnih informacija, pojedincu preostaju dve mogućnosti. Jedna od njih je da zauzme skeptičan stav po pitanju svega, a druga mogućnost je nesposobnost da se od obima informacija zauzme bilo kakav stav. Te dve krajnosti su, u stvari, najveća mogućnost manipulacije, tako da svaki pojedinac ima i ličnu odgovornost za prijem i obradu informacija, s obzirom na godine, pol, obrazovanje i lične afinitete. Tek kada se zauzme zlatna sredina po ovom pitanju, možemo govoriti o odgovornom pojedincu i građaninu

¹⁰ Ibid, str.185.

5. Biografije predsedničkih kandidata

5.1 Biografija Borisa Tadića

Boris Tadić je rođen 15. januara 1958. u Sarajevu. Sin je Nevenke Tadić, psihologa i Ljubomira Tadića, filozofa i člana Srpske akademije nauke i umetnosti. Po završenoj osnovnoj školi i gimnaziji, studirao je prava a diplomirao je socijalnu psihologiju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Radio je kao novinar, klinički psiholog, istraživač u naučnim projektima na Institutu za psihologiju, a od 2003. godine bio je predavač politike i advertajzinga na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Član je Demokratske stranke od njenog osnivanja, 1990. godine. Za potpredsednika stranke izabran je 2000. godine. Bio je poslanik Narodne skupštine Republike Srbije i član njenog Veća za nauku i tehnologiju. Na mestu ministra telekomunikacija bio je od 2000. godine u vreme prve demokratske Savezne vlade. Od 2001. bio je savezni poslanik Demokratske stranke u Veću građana i potpredsednik Skupštine SRJ. U vreme savezne vlade bio je predsednik Odbora za kontrolu službi bezbednosti. Za vreme trajanja prve Skupštine Državne zajednice SCG obavljao je funkciju šefa Poslaničkog kluba DOS-a. Od 2003. do 2004. bio je ministar odbrane Srbije i Crne Gore. Za predsednika Republike Srbije prvi put je izabran u junu 2004. godine a drugi put u februaru 2008. godine. Na ovoj funkciji zadržao se do aprila 2012. godine kada je, na sopstvenu inicijativu, skratio mandat da bi se predsednički i parlamentarni izbori održali istovremeno.

Dobitnik je više međunarodnih nagrada kao što su: nagrada švajcarske fondacije „Hans Ringer“ koja se dodeljuje za političku kulturu, nemačka nagrada „Kvadriga“ za vizionarstvo, hrabrost i političku nepokolebljivost 2008, a 2009. godine dodeljen mu je počasni doktorat na

Hrišćanskom univerzitetu „Dimitrie Kantemir“, u Bukureštu; 27. marta 2012. godine uručena mu je nagrada Saveta Evrope „Sever-Jug“.

NE KOPIRATI

5.2 Biografija Tomislava Nikolića

Tomislav Nikolić je rođen 15. februara 1952. godine u Kragujevcu. Završio je Tehničku školu, građevinski smer, a diplomirao je na Fakultetu za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu. Po zvanju je master ekonomije. Zaposlio se 1971. godine u građevinskom preduzeće „Žegrap“. Od 1978. godine radi u firmi „22. decembar“, gde je bio šef Odseka za investicije i održavanje. Bio je i tehnički direktor Komunalnog preduzeća u Kragujevcu.

Od Narodne radikalne stranke, gde se Tomislav Nikolić prvi put politički angažovao i mesnih odbora Srpskog četničkog pokreta dr Vojislava Šešelja, nastala je Srpska radikalna stranka 23. februara 1991. godine. U toj stranci je bio na raznim funkcijama sve do 6. septembra 2008. godine, kada je podneo ostavku na sve funkcije i napustio Srpsku radikalnu stranku. Oktobra 2008. osnovao je Srpsku naprednu stranku, a na Osnivačkoj skupštini izabran je za njenog predsednika.

Tomislav Nikolić je od 1992. godine poslanik u Skupštini Srbije a 1998. godine izabran je za potpredsednika Vlade Srbije. Na tu funkciju podneo je ostavku 14. juna 1999. godine kada je u Skupštini Srbije prihvaćena odluka o dolasku stranih trupa na Kosovo. Ova odluka mu je uvažena 14. avgusta 1999. godine.

Od 1999. godine obavljao je dužnost potpredsednika Savezne vlade. U maju 2007. godine izabran je za predsednika Narodne skupštine Republike Srbije, ali je posle pet dana smenjen glasovima onih koji su ga izabrali. Na predsedničkim izborima 2003. godine dobio je najviše glasova, ali zbog nedovoljne izlaznosti, nije postao predsednik. Na ponovljenim izborima 2004. godine, u drugom krugu je izgubio od Borisa Tadića. Na prethodnim predsedničkim izborima 2008 godine, ponovo gubi od Borisa Tadića, sa malom razlikom u broju glasova.

Na poslednjim predsedničkim izborima 2012. godine pobedio je Borisa Tadića u drugom krugu i tako postao predsednik Republike Srbije.

NE KOPIRATI

6. Politički odnosi predsedničkih kandidata Borisa Tadića i

Tomislava Nikolića u periodu od 2004.-2012. godine

Politički odnos predsedničkih kandidata nije se bitno izmenio u periodu od 2004. do 2012. godine. On je sve vreme bio obeležen stavom da je svaki od tih izbornih krugova u stvari „hamletovski izbor“, biti ili ne biti.

Još je u izbornoj kampanji 2004. godine predsednički kandidat Boris Tadić, govorio da postoje samo dve opcije: ili on ili Nikolić. Opredeljujući se za jednu ili drugu političku opciju, narod se, po njegovoj izjavi, opredeljuje za budućnost zemlje, a svaki od lidera za svoju političku budućnost. Po njemu nije bilo srednjih rešenja. Odgovornost je preneo na birače, smatrajući da to nisu rutinski izbori, nego da se na taj način određuje kako će nas tretirati međunarodna javnost. Demokratska strana, na čelu sa Borisom Tadićem predsedničku kampanju i zборе 2004. godine vodila je pod sloganom „*Samo napred*“, aludirajući na to da ostavljamo prošlost iza sebe, da se okrećemo budućnosti i potpuno novim mogućnostima. Tomislav Nikolić je 2004. godine bio potpredsednik Srpske radikalne stranke, koja je svoju kampanju vodila pod sloganom „*Radikalno*“. Još tada je pozivao Borisa Tadića na TV duel da bi konačno izašle na videlo političke i državničke sposobnosti oba kandidata, kao i da bi narod mogao da uvidi ko laže, a ko ne laže. Smatrao je da će se na taj način pošteni ljudi Srbije moći da se opredele – ko je na strani kriminala, a ko ne, istovremeno optužujući predsedničkog kandidata Borisa Tadića da je medijsku mašineriju stavio u svoju službu. U njihovom TV duelu 2004. godine predsednički kandidat Boris Tadić je izjavio: „*Nikolić će pokušati da pokaže svoje evropsko lice, a u stvari će pokazati radikalno lice. Ponovo će da me napadne po sistemu „Balkanskog špijuna“ i da me*

zaspe gomilom optužbi.“¹¹ Na to mu je predsednički kandidat Tomislav Nikolić odgovorio: „Biću spreman, sam se pripremam na osnovu dokumentacije od eksperata. Nemam nikakav štab koji bi me pripremao i neću da vežbam TV duel. Pokušaću da taj TV duel liči na mene.“¹² Već tada je naglašavao da, ukoliko Boris Tadić ostane na vlasti u dva mandata, odnosno do 2014. godine, Srbija ni tada neće ući u Evropsku uniju. Na izborima održanim 27.06.2004. godine, Boris Tadić je postao predsednik Republike Srbije, osvojivši 53,4% glasova, a njegov protivkandidat Tomislav Nikolić 45,4% glasova.

Na predsedničkim izborima 2008. godine predsednički kandidat Tomislav Nikolić je izneo stav da Srbija želi promene i da je agresija njegovog protivkandidata Boris Tadića, znak njegove slabosti i lažnog optimizma. I tada mu je zamerao da vodi „prljavu kampanju“. „U lecima koji su deljeni po Novom Sadu, između slike Hitlera i Staljina je stavljena i moja slika, sa natpisom „Nešto između“.“¹³

Boris Tadić se u svojim medijskim nastupima i 2008. godine obraćao građanima rečima da razume težinu situacije i njihovu potrebu da žive bolje. I tada se zalagao za evropski put Srbije, koji će dovesti do novih investicija, zapošljavanja mladih i obrazovanih kadrova, do podele besplatnih akcija javnih preduzeća, ulaganja u obrazovanje i školstvo, kao i socijalnu i zdravstvenu sigurnost penzionera. U drugom krugu predsedničkih izbora koji je održan 03.02. 2008. godine, predsednički kandidat Boris Tadić osvojio je 50,5% glasova, a predsednički kandidat Tomislav Nikolić 47,7% glasova.

¹¹ Preuzeto sa linka <http://izbori2012.istinomer.rs/blog/tadic-i-nikolic-u-drugom-krugu-prvi-put-2004/>, dana 08. 09. 2012. godine.

¹² Preuzeto sa linka <http://izbori2012.istinomer.rs/blog/tadic-i-nikolic-u-drugom-krugu-prvi-put-2004/>, dana 08. 09. 2012. godine.

¹³ Preuzeto sa linka, <http://izbori2012.istinomer.rs/blog/tadic-i-nikolic-u-drugom-krugu-drugi-put-2008/>, dana 09. 09. 2012. godine.

Na osnovu predizbornih kampanja, koje su održane 2004, kao i 2008. i 2012. godine, možemo zaključiti da je sukob ostao na istom nivou, da je medijska borba bila nemilosrdna i da su se koristila sva moguća sretstva u korist negativne kampanje protivkandidata.

Demokratska stranka je i dalje bila naglašeno evropski orjentisana i upravo se obraćala tom delu populacije, dok je Srpska napredna stranka, od momenta kada se odvojila od Srpske radikalne stranke, ublažila svoju retoriku, prilagodila medijski nastup onom delu populacije koja je umereno evropski nastrojena, ne zanemarijući svoj odnos sa svima onima koji mogu da doprinesu ekonomskom prosperitetu zemlje, s posebnim naglaskom na Rusiju. Na taj način su zadovoljili i deo biračkog tela koje je evropski orjenisan, ali i sve one koji su za čvršću saradnju pravoslavnih naroda.

(TV duel Tadić – Nikolić; preuzeto sa: <http://www.dw.de/dw/article/0,,15956084,00.html>, dana 08.09.2012 godine)

7. Zaključak

Kako su ciljevi erističke dijalektike postavljeni kao sposobnost da se ubedi protivnik uz pomoć prirodne sposobnosti svakog učesnika u raspravi, njegovih psiholoških karakteristika i stepena obučenosti, tako se i sama tehnika prilagođava trenutnoj situaciji. Pored unapred zadatog plana za celokupnu diskusiju, postoji i plan za korišćenje svih slabosti, nelogičnosti i nedoslednosti u izjavama, pa čak i plan ličnih provokacija, kao i plan koji je sadržan u trikovima.

Predsednički kandidati su bili svesni da se obraćaju auditorijumu koji je, zbog celokupne situacije, emotivno opredeljen za jednog ili drugog kandidata. Pored korišćenja faktografskih podataka, oni su se javnosti više obraćali kroz emotivni aspekt nego kroz racionalni stav i pri tome nisu birali sredstva da istaknu sebe, a protivkandidata stave u drugi plan. Pošto je TV duel tako koncipiran da nisu mogli praviti upadice u govoru, gde se veoma često obrće stav i koriste argumenti protivnika protiv njega, suparnici su u replikama naročito žestoko osporavali protivničkog kandidata. Koristili su i lične uvrede, u onoj meri koliko je medij dozvoljavao, a da ne okrenu auditorijum protiv sebe; pozivali su se na autoritet što pojedinaca, što međunarodnih institucija i međunarodne zajednice. Sve vreme su pokušavali da govore kontrolisanim tonalitetom ostavljajući sliku pouzdane i odmerene osobe, koja zna šta hoće i samim tim ima pravo da vodi Srbiju u budućnost. Boris Tadić se više obraćao urbanom delu populacije, odmerenom i obrazovanom, a Tomislav Nikolić se više usmerio ka svim nezadovoljnim ljudima bez obzira na stepen obrazovanja ili mesta boravka. Generisao je nezadovoljstvo i okrenuo ga u

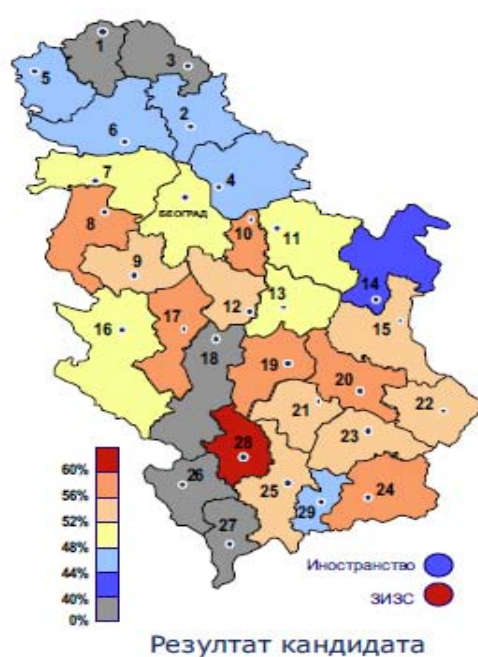
svoju korist, imajući u vidu ono što se smatra tradicionalnim autortetima i vrednostima u ovom narodu.

Predsednički kandidat Boris Tadić pokušao je ovim poslednjim TV duelom da mobiliše, pored jednog dela glasača koji tradicionalno glasaju za demokratsku opciju i sve one druge koji su neopredeljeni. Zato je u svom poslednjem nastupu odmerenom rečenicom i nabrojanjem uspeha u proteklom periodu, pokušao da predstavi sebe kao državnika koji zna šta hoće i nudi građanima izvesnost. Upravo ta izvesnost je presudila da građani ne glasaju u dovoljnom broju za njega, jer je izvesno da se živi lošije, da ne znamo koje su nam granice zemlje, da ne znamo šta je država i koje dokumente ona potpisuje u Briselu, da su nedostupne informacije o stanju u javnim finansijama...

S druge strane, predsednički kandidat Tomislav Nikolić nudio je obećanja svim nezadovoljnim građanima, i svima onima koji žive lošije i koji žele promenu. Očigledno je da većina naroda živi lošije nego ranije, uključujući i zagovornike programa Demokratske stranke i koalicije koja je okupljena oko nje. Upravo se zbog toga Tomislav Nikolić, u svom obaćanju i replikama na izjave Borisa Tadića, stalno ostvrtao da protivkandidat pripada prošlosti i da treba tamo i da ostane jer su rezultati vladavine Demokratske stranke katastrofalni i evidentni.

TV debata je trebalo da bude taj „tas na vagi“, koja će emotivno delovati na one koji su nezadovoljni. Demokratska stranka se previše oslanjala na rezultate iz prethodnih godina, „igrala je na sigurno“, zaboravljajući da u politici nema ničeg sigurnog.

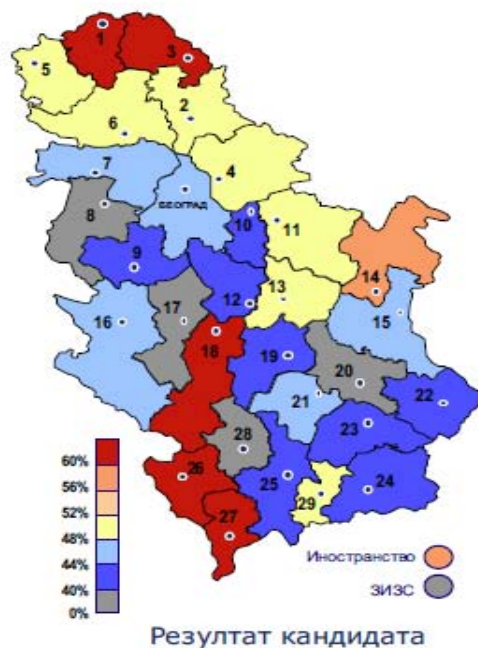
8. DODATAK (Rezultati predsedničkih izbora 2012. godine)

Томислав Николић

Република Србија	49,54 %
Централна Србија	51,67 %
АП Војводина	43,49 %
АП Косово и Метохија	56,57 %

Округ	%	Округ	%
0 Град Београд	49,38 %	15 Зајечарски	52,24 %
1 Севернобачки	27,99 %	16 Златиборски	50,20 %
2 Средњобанатски	46,19 %	17 Моравички	59,15 %
3 Севернобанатски	29,73 %	18 Рашки	37,65 %
4 Јужнобанатски	45,31 %	19 Рајачки	57,03 %
5 Западнобачки	45,81 %	20 Нишавски	58,42 %
6 Јужнобачки	45,70 %	21 Топлички	52,93 %
7 Сремски	50,83 %	22 Пиротски	53,03 %
8 Мачвански	56,74 %	23 Јабланички	55,07 %
9 Колубарски	55,88 %	24 Пчињски	56,71 %
10 Подунавски	57,40 %	25 Косовски	55,43 %
11 Браничевски	49,38 %	26 Пећки	34,50 %
12 Шумадијски	54,77 %	27 Призренски	33,57 %
13 Поморавски	48,14 %	28 Косово-митровачки	62,44 %
14 Борски	40,89 %	29 Косово-поморавски	46,96 %
Иностранство	40,56 %	ЗИЗС	78,81 %

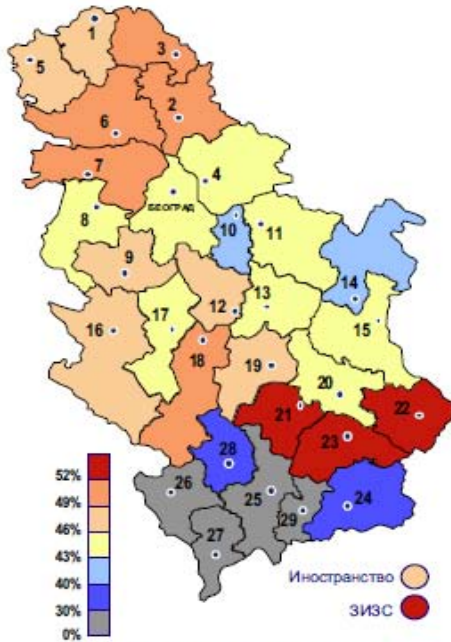
Борис Тадић

Република Србија	47,31 %
Централна Србија	45,32 %
АП Војводина	52,98 %
АП Косово и Метохија	40,69 %

Округ	%	Округ	%
0 Град Београд	47,18 %	15 Зајечарски	44,93 %
1 Севернобачки	68,67 %	16 Златиборски	47,27 %
2 Средњобанатски	50,56 %	17 Моравички	37,39 %
3 Севернобанатски	67,27 %	18 Рашки	60,39 %
4 Јужнобанатски	51,18 %	19 Рајачки	40,01 %
5 Западнобачки	50,50 %	20 Нишавски	38,72 %
6 Јужнобачки	50,41 %	21 Топлички	44,97 %
7 Сремски	45,92 %	22 Пиротски	44,00 %
8 Мачвански	39,84 %	23 Јабланички	42,41 %
9 Колубарски	40,32 %	24 Пчињски	40,78 %
10 Подунавски	40,09 %	25 Косовски	41,99 %
11 Браничевски	48,02 %	26 Пећки	62,45 %
12 Шумадијски	42,05 %	27 Призренски	62,94 %
13 Поморавски	48,95 %	28 Косово-митровачки	34,41 %
14 Борски	56,46 %	29 Косово-поморавски	51,29 %
Иностранство	56,55 %	ЗИЗС	16,74 %

(Preuzeto sa: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/00/73/29/IzboriMaj2012.pdf>, dana: 08.09.2012 godine)

Бирачи који су гласали

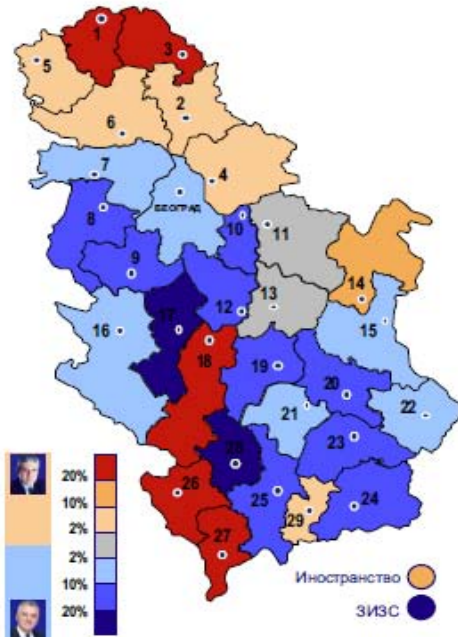

Излазност бирача на бирачка места

Република Србија	46,26%
Централна Србија	45,83%
АП Војводина	48,80%
АП Косово и Метохија	23,72%

Округ	%	Округ	%
0 Град Београд	44,68%	15 Зајечарски	43,20%
1 Севернобачки	48,04%	16 Златиборски	47,07%
2 Средњебанатски	49,43%	17 Моравински	44,74%
3 Севернобанатски	51,13%	18 Рашки	51,93%
4 Јужнобанатски	45,81%	19 Расински	48,17%
5 Западнобачки	48,68%	20 Нишавски	45,71%
6 Јужнобачки	49,02%	21 Топлички	54,70%
7 Сремски	50,32%	22 Пиротски	52,91%
8 Мачвански	45,38%	23 Јабланички	54,56%
9 Колубарски	47,23%	24 Пчињски	35,96%
10 Подунавски	41,68%	25 Косовски	19,07%
11 Браничевски	44,53%	26 Пећки	23,40%
12 Шумадијски	47,78%	27 Призренски	6,10%
13 Поморавски	44,58%	28 Косовско-митровачки	32,04%
14 Борски	42,58%	29 Косовско-поморавски	23,28%
Иностранство	47,96%	ЗИС	67,09%

Разлика у броју добијених гласова

Република Србија	70 111
Централна Србија	142 648
АП Војводина	80 211
АП Косово и Метохија	4 295

Округ	Гласови	Округ	Гласови
0 Град Београд	15 588	15 Зајечарски	3 510
1 Севернобачки	33 843	16 Златиборски	3 590
2 Средњебанатски	3 576	17 Моравински	18 120
3 Севернобанатски	25 778	18 Рашки	30 994
4 Јужнобанатски	7 171	19 Расински	17 842
5 Западнобачки	3 912	20 Нишавски	30 471
6 Јужнобачки	12 797	21 Топлички	3 530
7 Сремски	6 866	22 Пиротски	3 874
8 Мачвански	20 860	23 Јабланички	13 088
9 Колубарски	11 119	24 Пчињски	11 324
10 Подунавски	13 191	25 Косовски	986
11 Браничевски	1 146	26 Пећки	128
12 Шумадијски	15 708	27 Призренски	168
13 Поморавски	754	28 Косовско-митровачки	3 823
14 Борски	8 565	29 Косовско-поморавски	218
Иностранство	466	ЗИС	3 845

Република Србија - Резултати гласања по кандидатима

	1 481 952	47,31%		1 552 063	49,54%
--	-----------	--------	--	-----------	--------

(Preuzeto sa: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/00/73/29/IzboriMaj2012.pdf>, dana: 08.09.2012 godine)

9. LITERATURA

Knjige:

1. *Artur, Šopenhauer*: „Eristička dijalektika ili umeće kako da se uvek bude u pravu objašnjeno u 38 trikova“: Bratstvo-jedinstvo, Novi Sad; 1985.
2. *Vujaklija, Milan*: „Leksikon stranih reči i izraza“ Prosveta, Beograd, 1975.
3. *Tomić, Zorica*: „Komunikacija i javnost“; „Čigoja štampa“, Beograd, 2004.
4. *Veinrajt R. Gordon*: „Govor tela“ „Plavo slovo“, Beograd; 2007.
5. *Makijaveli, Nikolo*: „Vladar“, Grafički atelje Dereta (štampano prema izdanju iz 1964. godine IP „Rad“, Beograd 2002.)

Korišćeni linkovi:

6. <http://www.ds.org.rs/o-nama/biografije/30-boris-tadic>
7. <http://www.sns.org.rs/%D1%81%D1%80/2010-06-05-00-10-55/tomislav-nikolic-biografija.html>
8. Preuzeto sa linka <http://izbori2012.istinomer.rs/blog/tadic-i-nikolic-u-drugom-krugu-prvi-put-2004/>, dana 08.09.2012. godine.
9. Preuzeto sa linka <http://izbori2012.istinomer.rs/blog/tadic-i-nikolic-u-drugom-krugu-drugi-put-2008/>, dana 08.09.2012. godine.
10. Slika 1 preuzeta sa <http://www.dw.de/dw/article/0,,15956084,00.html>, dana 08.09.2012 godine.
11. Slike 2 i 3 preuzete sa:
<http://webcrs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/00/73/29/IzboriMaj2012.pdf>, dana 08.09.2012. godine.
12. <http://www.youtube.com/watch?v=r5ed7tohrA8>